

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

17.02.2014 г.

Вестник Труд

✓ По 37 лв. на българин, за да си доучва до 2020 г.

По 37 лева! Толкова се пада на всеки българин от общо 260 074 201 лева, които трябва да дойдат от фондовете на Брюксел и националния бюджет по програмата "Учене през целия живот". В нея могат да участват всички 7 млн. българи. Тя обединява всички досегашни просветни програми.

Кабинетът прие на 10 януари т.г. Националната стратегия за непрекъснатата квалификация и преквалификацията за периода 2014-2020 г. Предвидено е изпълнението на стратегията на оперативното ниво да се осъществява чрез годишни планове за действие. В момента на обществено обсъждане се подлага цялостната програма, в която са разбити на пера сферите на обучение и преквалификация, както и източниците на финансиране. Повечето от тях са европейски средства, но има и от бюджетите на български институции. Предстои заявените пари да бъдат одобрени от Брюксел.

Голяма част от парите ще отидат за обучение на деца и за преквалификация на учителите. Практиката показва, че досегашните програми за преквалификация на педагозите се провалят. Учителите не ходят на курсовете.

Планът на новата програма предвижда да бъдат отпуснати над 9 млн. лв. за обучение на 13 000 педагози за превенция на училищното насилие. Има и проект за ограмотяване на възрастни. 15 млн. лв. например ще бъдат отпуснати за обучението на 14 365 души, които нямат завършен прогимназиален клас. Агенцията по заетостта ще получи бюджет за повишаване на различни квалификации на работниците, които ще дава под формата на ваучери. 60 млн. лева например ще отидат за 74 000 души, за да придобият професионалните умения.

Средствата ще бъдат управлявани от Национален съвет към Министерски съвет. Още не се знае кой ще бъде негов председател.

Вестник Стандарт

✓ Взимаме електронен болничен от 1 декември

София. Работодателите няма да се редят на опашки за болнични след 1 декември тази година. От тази дата влиза в сила електронният болничен, проект, по който експертите на Националния осигурителен институт отдавна работят.

Ако всичко върви по план, от 1 декември болничният директно ще се изпраща от личните лекари до НОИ по електронен път, съобщава БТВ.

Според експертите облекчението за бизнеса ще е огромно, ако се съди по данните на НОИ за изплатените обезщетения за болест - за цялата 2013 г. са изплатени близо 2,4 млн. броя.

Електронното подаване на болничния ще е от полза и за самите болни - НОИ ще им превежда парите по-бързо.

Пред гишетата на НОИ всеки месец около 15-о число се извиват опашки – тогава е последният ден, в който работодателите могат да подадат болничните за предходния месец.

В крайна сметка новата система ще доведе до по-бързото изплащане на болничните. „Определено ще се получи съкращаване на сроковете, тъй като към настоящия момент, след като работодателят донесе болничния лист, служителите в НОИ започват ръчно да ги качват в компютъра и да създават база данни, което отнема доста време“, обясни Андриана Печева от НОИ.

Очаква се да се намалят и грешките, които лекарите допускат и заради които се бавят парите от НОИ.

Електронният вариант ще има автоматични контроли, които няма да позволят например издаване на болничен за повече дни, отколкото има право пациентът.

По закон годишно всеки има право на 40 дни, за всеки следващ се иска решение на лекарска комисия. „Аз, издавайки болничен лист, ще мога да проверявам лицето колко дни има издадени през годините и ще се застраховаме от грешки“, коментира общопрактикуващият лекар д-р Атанас Пелтеков.

Ако лекарският кабинет се намира на място, на което няма интернет връзка, лекарят ще трябва в срок до две седмици да намери начин да изпрати болничните.

До няколко месеца от влизане в сила на промените ще важи и хартиеният вариант, след което ще отпадне изцяло.

Болничните и тяхното изплащане е тема, която вълнува изключително много хората в работоспособна възраст. Най-популярната електронна услуга на НОИ е именно тази, чрез която със специален ПИК код се проверява движението на документите и изплащането на обезщетенията по тях. Само за миналата година, услугата е използвана малко над 2,7 млн. пъти от хората, за да получат информация за изплатените болнични.

По всяка вероятност до края на тази година пък ще стартира нова услуга - онлайн ще можем сами да изчисляваме прогнозния размер на майчинството, което ще получаваме за първата година на детето.

✓ Учат на занаят бегълците от час

Берлин. Дуалното обучение в България първо ще бъде въведено за младежи над 16 г., напуснали рано училище. Това обяви министърът на труда и социалната политика Хасан Адемов на среща с германския си колега Андреа Налес в Берлин. Идеята е пилотният проект да стартира от новата учебна година. Целта е, от една страна, да се подготви образователната система за коренната промяна в начина на обучение в професионалните гимназии. А от друга - да мотивира хиляди необразовани младежи да завършат средното си образование, като едновременно с това получат и занаят. Половината от времето те ще прекарат на чина в класната стая, а останалата половина - на реални работни места с наставници и със заплата. Така се решава и важен социален проблем - в момента немалко бедни семейства спират децата си от училище, защото нямат пари да ги издържат. Финансирането на пилотния проект се предвижда да е със средства от оперативните програми.

Все още не е ясно каква точна дуална система ще бъде въведена в страната ни с новия закон за професионално образование. Предстои да се изясни в какво съотношение ще е практиката и изучаването на общообразователните предмети. Бизнесът настоява за повече часове във фирмите, докато учителите смятат, че това ще е за сметка на грамотността. Затова и една от идеите е учебният процес в професионалните гимназии да е нормален, а обучението на работното място - само през летните месеци. Наскоро синдикални и професионални организации изказаха опасения, че у нас има неразбиране какво е дуална система. Те призоваха управляващите да приложат германския модел, защото е доказал ефективността си в годините. При него 2 дни от седмицата учениците са в училище и 3 - на практика във фирма, където усвояват професия. В Германия бизнесът плаща около 50% от обучението и активно участва в подготовката на наставниците.

[Вестник Дневник](#)

✓ Благодарение на износа БВП нарасна с 1% в края на 2013 г.

През четвъртото тримесечие на 2013 г. брутният вътрешен продукт (БВП) нараства с 1.0% спрямо същото тримесечие на предходната година и с 0.4% спрямо третото, съобщи Националният статистически институт. И на тримесечна, а ни годишна база нараства износът, а инвестициите намаляват.

Според експресните оценки на НСИ за четвъртото тримесечие на 2013 г. БВП в номинално изражение достига 21.321 млрд. лв. Реализираната добавена стойност между октомври и декември е 18.569 млрд. лв.. Най-голям е дялът на услугите (71.5%), следван от индустрията (24.6%) и селското стопанство (3.9%).

По елементи на крайното използване най-голям дял в БВП заема крайното потребление - 82.2% или 17.532 млрд. лв., а инвестициите (бруто капиталобразуване в основен капитал) са 23.2% от БВП или 4.946 млн. лв. или 23.2% от БВП. Външнотърговското салдо е отрицателно.

Най-голям ръст спрямо предишното тримесечие има при индивидуалното потребление - с 0.2%, и износа на стоки и услуги - с 0.1%. Спад има при вноса на стоки и услуги - с 4.0%, и инвестициите - с 0.8%.

Сравнението с края на 2012 г. сочи растеж с 1 на сто на БВП и на БДС. Най-голям е той в селското стопанство - с 4.3%. В услугите увеличението е с 1.7%, а в индустрията - с 1.3%.

Колективното потребление нараства с 2.9% за година, докато инвестициите намаляват с 0.7%. Износът расте с 9.4%, а вносът - с 4.8%.

[Вестник Капитал Дейли](#)

✓ Как икономистите коментират растежа и безработицата

Любомир Дацов, бивш заместник-министър на финансите:

Икономиката отлепя, но ѝ липсва посока

Сигналите, че растежът няма да е голям, бяха много и поради това данните не трябва да са изненадващи. Според мен за цялата 2013 г. растежът ще е между 0.5 и 0.6%. Външните условия благоприятстват икономиката, но вътрешната среда може да се сравни с "изгорена земя", оставена от напускаща армия, която иска следващата войска да не завари нищо. Затова и действията на правителството да остави частния сектор да се саморегулира повече изглеждат правилни. Това обаче ще е адекватно поведение само за първата година от управлението на правителството. Ако то се задържи на власт за по-дълго, ще трябва да зададе ясна посока за развитие на икономиката или саморегулацията ще се превърне в статукво и това ще действа обезсърчително за голяма част от икономическите агенти. Моите притеснения за тази година идват от факта, че управляващите партии нямат коалиционно споразумение и липсва платформа, около която да се обединят. Нещо повече, все повече различия изпъкват и това поражда напрежение. За мен обръщението на премиера Орешарски на конференцията с бизнеса от миналия вторник показва, че той се е изморил от политически натиск и поставя условията си, при които ще приеме да остане министър-председател – запазване на ниските данъци, да няма национализации, и други много правилни искания. Има малко повече оптимизъм отвън, но пак очаквам растеж за тази година около 1.2-1.3%, най-много 1.4%. Има потенциал за растеж, но ще трябва и държавата да направи малко повече, и то не чрез директна намеса, а с реформи, стабилност и усещането за посока, в която се върви.

Калоян Ганев, бивш директор на Агенцията за икономически анализи и прогнози:

Растежът ще се ускори, но не достатъчно

За цялата година се оформя растеж около 1.1%, което е по-добре от доминиращите очаквания, но ще е силно казано, ако го представим като добра новина. Това не е растежът, който искаме да се случва – нетният износ движи икономиката, докато потреблението и инвестициите продължават да се развиват неблагоприятно. Индивидуалното потребление е на

минус и увеличението идва от колективното потребление, което пък се дължи на правителствените разходи. Когато излязат данните за натрупаните запаси, динамиката на инвестициите най-много ще отчете нулева растеж, но не и увеличение. Смятам, че прогнозата на финансовото министерство за растеж от 1.8% през тази година е доста завишена. За мен реалистично е растежът да бъде около 1%. Износът се развива добре и сигналите от външните пазари са положителни. Няма го обаче онзи голям стимул, който да предизвика положителен шок. Такъв може да са преките чуждестранни инвестиции, но се съмнявам те да надхвърлят 2 млрд. евро през тази година. Чуждите инвеститори разполагат с ликвидност, но не я влагат смело и неразумно.

За тази година очаквам също доста ниска инфлация, ако няма извънредни шокове като лоша реколта, конфликти и други. Вътрешното търсене ще остане потиснато.

Десислава Николова, главен икономист на Института за пазарна икономика

Един от най-големите проблеми на пазара на труда е структурната безработица

Данните за брутният вътрешен продукт са в унисон с данните от последните няколко тримесечия. Вече успяхме да достигнем 1%. Годишният растеж за 2013 г., ако структурата на икономиката се е запазила, би трябвало да е 0.6%. Това, което прави впечатление от данните за четвъртото тримесечие, е, че индивидуалното потребление остава потиснато. Това не е учудващо, като се има предвид пазарът на труда. Коефициентът на заетост расте, но това се дължи на по-бързия спад на работната сила в сравнение с намалението на заетите, което всъщност е и големият проблем на пазара на труда в момента. Положителната тенденция пък е, че обезкуражените продължават да намаляват и се вливат в групата на активните хора на пазара на труда. Тези по-добри данни за БВП е рано да се усетят на пазара на труда. Може би ще има някакво раздвижване следващите тримесечия, но то няма да е достатъчно, че да задвижи вътрешното потребление. Лошите новини са, че има спад при инвестициите на годишна база. За да има по-висок темп на растеж, трябва да има ръст на инвестициите. Те се колебаят, но няма ясно отгласване от дъното, което удари по време на кризата. Има ръст обаче при колективното потребление заради правителствените разходи, разплащанията по проекти в края на годината и изчистването на ДДС. Там се наблюдава положителна тенденция и от бизнеса това, което чуваме е, че един от големите успехи на това правителство е, че са успели да изчистят задълженията за ДДС.

Един от най-големите проблеми на пазара на труда пък е структурната безработица. Тя се е засилила и през 2013 г. Това означава, че растат едновременно и безработицата, и свободните работни места. Има голям контингент от безработни, които не са пригодни за пазара на труда и това много пречи на развитието на икономиката. Тази година очакваме ръстът на икономиката да прехвърли 1%. Вътрешното потребление остава потиснато и не мисля, че може да се прогнозира сериозен ръст на заетите. Основен двигател остава износът, при условие че се сбъднат положителните прогнози за ЕС. Ръст на БВП там от 0.9% ще повиши българския износ за Европа със 7 процентни пункта.

Георги Ганев, Център за либерални стратегии:

В момента върху българската икономика тежи българската политика

Голяма част от ръста на БВП се дължи на доброто представяне на нетния износ. Брутното капиталобразуване обаче спада. Не е ясно какво може да се очаква през тази година. В момента върху българската икономика тежи българската политика. Много сериозно се чуват притеснения от бизнеса, че не е ясна стратегията на правителството, че то е враждебно към бизнеса и имаме състояние на безтегловност. Затова много трудно могат да се направят прогнози. Увеличаването на коефициента на икономическа активност пък показва, че тече някакъв процес на активиране на хората, което важи през последната година. Разбира се, зависи дали това ще се отрази в повече бизнес активност и откриване на работни места. Инфлацията се движи от три неща, две от които се определят от държавата - електроенергията и здравеопазването. Третото са облекла и обувки, което може би се дължи на по-конкурентни разпродажби тази година.

✓ **Заетостта: Все още на дъното, но с положителни изгледи**

Работните места са спаднали с 20 хил. през последното тримесечие на 2013 Броят на заетите в България е продължил да спада и през последното тримесечие на миналата година по данни на НСИ. Загубените работни места за периода октомври-декември са малко над 20 хил. в сравнение с година по-рано. Заедно с това е нараснал и делът на безработните - до 13%, което е с 0.6 пункта над стойността на показателя за същия период на 2012 г. На пръв поглед негативните данни обаче са по-скоро обнадеждаващи, защото те показват, че все повече хора започват да търсят работа и се връщат на пазара на труда, смятат анализатори.

Все пак прогнозите за следващата година са заетостта да не се отгласне особено много от дъното най-вече защото възстановяването на икономиката продължава да е анемично и няма да осигури достатъчно инвестиции, за да започнат да се създават работни места. Още повече че заетостта следва развитието на другите макропоказатели с леко забавяне, т.е. може да очакваме по-сериозно раздвижване на пазара на труда едва след като икономиката започне да расте осезателно. Правителствената прогноза например е през 2014 г. безработицата да е средно 12.6%, а оакванията на Европейската комисия са малко по-оптимистични - 12.4%.

Започвай да търсиш

Броят на обезкуражените лица също е намалял с около 20 хил. души през последните три месеца на 2013 г. спрямо октомври-декември на предходната година. В тази група влизат хора, които нямат, но и не търсят работа, и затова статистиката не ги отчита като безработни. Увеличаването на коефициента на икономическа активност (с 0.7 пункта до 68.6%) също показва, че тече някакъв процес на активиране на хората, което се случваше през цялата последна година, обяснява Георги Ганев. "Разбира се, зависи дали това ще се отрази в повече бизнес активност и откриване на работни места", допълва икономистът.

Според Десислава Николова от Института за пазарна икономика (ИПИ) малко по-добрите данни за БВП все още е рано да се усетят на пазара на труда. "Вероятно ще има някакво раздвижване там следващите тримесечия, но то няма да е достатъчно, че да задвижи вътрешното потребление", допълва тя.

Продължителен проблем

В данните обаче има и лоши новини. Делът на хората, които са продължително безработни (повече от една година), е нараснал с цял процентен пункт до 7.8%. Така хората, които дълго време не могат да намерят заетост, са се увеличили до почти 264 хил. души, или 60% от всички безработни.

Едно възможно обяснение за непрестанно увеличаващия се дял на дългосрочната безработица е несъвпадение между уменията, които работодателите търсят, и тези, които работната сила може да предложи. По думите на Десислава Николова от ИПИ един от най-големите проблеми на пазара на труда е структурната безработица, като тя се е засилила и през 2013 г. Това означава, че растат едновременно и безработицата, и свободните работни места. "Има голям контингент от безработни, които не са пригодни за пазара на труда, и това много пречи на развитието на икономиката", смята Николова.

Другият сериозен проблем на пазара на труда в България, а и в цяла Европа, остава младежката безработица. Безработните младежи (между 15 и 24 г.) са намалели с 9 хил. души, но делът им остава висок - почти една трета от всички.

✓ Растежът в еврозоната изненадващо се ускори до 0.3%

Всички големи икономики отчитат повишаване на БВП през последното тримесечие на 2013 г.

По-високият от очакваното растеж в Германия и Франция е ускорил икономическото възстановяване в еврозоната през третото тримесечие на миналата година, създавайки оптимизъм за по-стабилна 2014 г. Данните на Евростат показват, че брутният вътрешен продукт (БВП) на страните, използващи еврото, е нараснал с 0.3% в трите месеца до декември спрямо предишното тримесечие. Това надвишава средните прогнози за 0.2% ръст за периода. В целия Европейски съюз растежът достига 0.4%. В сравнение със същия период на 2012 г. БВП в еврозоната е нараснало с 0.5%, а в ЕС - с 1%.

Пречки пред растежа

През второто тримесечие на годината икономиката на еврозоната излезе от най-дългата си рецесия след въвеждането на единната валута. Рекордното ниво на безработицата, външните рискове, бюджетните икономии и притеснително ниската инфлация продължаваха да възпрепятстват възстановяването. Подробните икономически статистики за последното тримесечие ще бъдат публикувани идния месец, но анализаторите отдават ускорения растеж най-вече на износа и инвестициите.

Като положителен сигнал се възприема това, че за пръв път от три години всички от шестте най-големи икономики в региона са постигнали растеж. Германия е ускорила растежа си до 0.4% на тримесечна база спрямо 0.3% за предишния период, а Франция, която даваше най-притеснителни сигнали през последните месеци, е постигнала ръст от 0.3%. Освен това данните за третото тримесечие са ревизирани от свиване с 0.1% до нулев растеж.

Това означава, че за цялата година растежът също е 0.3% спрямо прогнозите на правителството за 0.1%. От своя страна Италия отчита първия ръст на БВП от средата на 2011 г., макар и с минималните 0.1%. За цялата 2013 г. третата по големина икономика в Европа се е свила с 1.9%. За 2014 г. обаче правителството очаква 1.1% растеж.

Германската икономика

"Ситуацията за еврозоната през 2014 г. все пак ще е далеч от безоблачно плаване, тъй като пред постигането на значителен растеж остават много пречки", коментира пред Reuters Хауърд Арчър, главен икономист за Европа в IHS. При представянето на данните германската статистическа агенция заяви, че отчита смесени сигнали за вътрешното потребление, което бе основен двигател за растежа през по-голямата част на годината. През последните месеци по-важен фактор са станали износет и капиталовите инвестиции.

За 2014 г. Берлин очаква ръстът на БВП да достигне 1.8% - четирикратно повече от миналата година. "Повишението на капиталовите инвестиции е много положителен сигнал за добро начало на новата година", отбелязва Йоханес Майер, икономист в Bayern LB. Данните за икономическия растеж бяха очаквани с интерес и от Европейската централна банка, която е подложена на натиск да разхлаби отново паричната си политика. През този месец ЕЦБ реши да не внася промени в лихвите си въпреки данните за спад на инфлацията и вероятно по-силните от очакваните данни ще дадат още основания тази политика да продължи.

Вестник Монитор

✓ Регионални щандове за БГ производители във веригите

Вкарват изискването в нов закон

Прилагаме френския модел в борбата с монопола

Регионални щандове в търговските вериги ще помогнат на по-малките български производители да сключват договори с тези обекти и да продават стоките си там. На това мнение е министърът на икономиката Драгомир Стойнев, цитиран от News7. Така, без да разполагат с капацитет да зареждат всички магазини от веригата в страната, малките производители ще осигуряват количества само

за търговските обекти в определен регион

Борбата с търговските вериги никак не е лесна, нито е нова за страните от Западна Европа - стари членки на Европейския съюз. Във Франция например, преди да предложи кандидатурата си за втори мандат, президентът Никола Саркози отбеляза изключителен успех в преговорите с шефовете на големите търговски вериги. След няколкоседмични преговори

той тропна по масата и ги накара да намалят цените си и да увеличат стоките на френски производители на щандовете си, като ги заплаши, че ще обяви в пресата печалбите им. Затова и българските управници признават, че се вглеждат във френския модел за решаването на кризата с монопола на търговските вериги. Министър Стойнев предлага идеята за регионални щандове да стане част от разпоредбите на бъдещия закон за търговските вериги у нас, за да се избегне дискриминацията на българските производители. "Един производител от Хасково, който има всички разрешителни за качество, издадени сертификати, спокойно може да влезе в търговската верига, която е в града", смята Стойнев. Той вече се е опитал да промени правилата на доставките само с преговори, но до този момент собствениците на големите вериги не променят практиката си на търговски договори спрямо българските производители. "Тогава ги помолих, направете регионални щандове. Направете така, че производителите на местно ниво, макар и малки, които имат всички сертификати за качество, да имат достъп до търговската верига и да могат и те да си продават стоките. Обещаха ми, нищо не направиха", разясни още министърът. Според Стойнев след като търговците заобикалят ангажиментите си към правителството, се е наложило народните представители да предприемат законодателна активност, за да се гарантират правата на българските производители. Затова и промените ще бъдат регулирани със закон.

[Вестник Сега](#)

✓ Управляващите ще събират пари за възрастните с нови осигуровки

На 100 излизащи от пазара на труда вече влизат само 64 млади

Въвеждането на нови осигуровки - това е една от мерките, на които управляващите разчитат, за да понесе бюджетът огромния натиск от сериозното застаряване на нацията. За пореден път те възраждат идеята за осигуряване за "достойни старини" под формата на застраховане. Мярката е записана в доклада на социалното министерство "Демографската политика в България - от предизвикателства към възможности". Предвижда се застраховката да е освен доброволна и задължителна, което на практика означава нова осигурителна тежест.

Всяка подобна стъпка обаче се приема за непопулярна. Затова и осигуровката "Достойни старини" не бе въведена от ГЕРБ, макар че бе записана в плана за равнопоставеност на половете за 2011 г. В края на м.г. се появиха информации, че тя ще влезе в закона за възрастните, който депутатът от БСП и шеф на социалната комисия Корнелия Нинова трябваше да вкара в парламента до края на м.г. Законопроектът все още не е внесен, а Нинова отрече новината за евентуалната нова осигуровка.

Управляващите предлагат и обсъждане на идеи за покриване на осигурителни рискове паралелно с планово освобождаване на пенсионната система от неспецифични разходи и по-силна обвързаност на плащанията и размера на пенсиите с осигурителния принос. За подобен неспецифичен разход много социални експерти възприемат т.нар. вдовишка добавка. Според тях тя не е обвързана с никакво осигуряване за подобен риск. "Такава добавка може да се получава само ако се въведе специална осигуровка за този риск", смята Григор Димитров от БСК, който е член на Консултативния съвет за оптимизиране на осигурителната система. Записано е дори, че може да се мисли върху вариант за индексирание на пенсиите, който ще доведе до по-нисък ръст при тях, отколкото при заплатите. Такава била практика в някои европейски страни. Но това противоречи на възстановяването на швейцарското правило, което управляващите въведоха, за да има по-адекватно индексирание на пенсиите. Преди това ГЕРБ гласува вместо по швейцарското правило ръстът им да е само с инфлацията, като се очакваше тази мярка да спести най-много пари на НОИ в дългосрочен план.

Управляващите се застраховат, че подобни мерки ще минат само след широк обществен консенсус. Но практиката показва, че такъв не може да се постигне за непопулярни стъпки, които водят до отнемане на права и допълнителна осигурителна тежест. Работодатели и синдикати са на коренно противоположни мнения и не са склонни на отстъпки.

СТРЯСКАЩИ ДАННИ

Без подобни новости не е ясно как точно държавата ще се справи с тежката демографска ситуация у нас. Според данните през 2008 г. за последен път на пазара на труда у нас са влезли повече млади, отколкото възрастни са излезли - 124 към 100. В следващите години младите постоянно намаляват и през 2012 г. на 100 напускащи трудовия пазар са влезли едва 64 души. Делът на българите в извънтрудоспособна възраст пък расте най-бързо в ЕС и към края на 2012 г. те са 1/5 от цялото население при едва 13.6% на децата до 15 г.

✓ МОН ще пише наново учебните програми

Министерството на образованието ще подготви нови учебни програми от I до XII клас, въпреки че вече има разработени проекти по всички предмети и за всички класове. Те са качени на сайта на МОН и са по европроекта "За по-качествено образование", но не са финален вариант и не се очаква да бъдат утвърдени в този вид. Както "Сега" писа, проектите на програми по история например предвиждат сериозно разместване на учебния материал и увеличаване на годишния брой часове в някои класове, но без да става ясно за сметка на кои други предмети ще са те.

От екипа на министър Анелия Клисарова припомнят, че работата по тези проекти е започнала още през 2012 г., т.е. по времето на ГЕРБ. Тогава се обсъждаше и нов просветен закон, според който основното образование трябваше да приключва след VII клас, а гимназията да се разделя на два етапа - до X и до XII клас. Първият етап да приключва с изпит и получаване на сертификат, а вторият - с матура и диплома за средно образование. В закона на ГЕРБ се предвиждаше обучението по общообразователните предмети да приключва в X клас, а XI и XII клас да се учат само профилирани предмети. Така във втория гимназиален етап учениците например щяха да учат история и физическо възпитание само ако са в класове с разширено изучаване на тези предмети и в края на средното образование могат да положат матура по избор съответно по история или по физическо.

Идеята срещна множество критики още при обсъждането на проектозакона от предишния парламент и е много вероятно сегашният просветен министър изобщо да не въведе новата структура. Макар че е възможно промяната изобщо да не влезе в сила, за утре пред сградата на МОН е насрочен протест срещу отпадането на материала по история в последните два класа на гимназията.

✓ 150 милиона евро за енергийна ефективност са под въпрос

България може да загуби над 150 милиона евро инвестиции за енергийна ефективност, заложили в повече от 200 проекта за саниране, нова дограма и енергоспестяващи машини. За това предупреди от Асоциацията на консултантите по европейските програми, цитирани от БНТ. Парите се отпускат по една от мерките на програма "Конкурентоспособност" и вече са под въпрос, тъй като ресурсът ѝ е изчерпан, а интересът към средствата е огромен. Проблемът е, че фирмите са били одобрени и реално са започнали да работят по проектите си, но впоследствие се оказало, че е възможно парите да не стигнат за тях.

Според Асоциацията на консултантите по европейски програми до момента по схемата за енергийна ефективност са сключени общо 249 договора за близо 89 млн. евро. Подадените заявления са 771, а бюджетът на програмата е само 150 млн. евро. Кандидатите се опасяват, че заради изчерпването на средствата инвестициите, които вече са направили, няма да им бъдат признати. Според консултантите няма и яснота за начина, по който се извършва класирането на проектите. От асоциацията смятат, че има реална опасност между 200 и 300 проекта в крайна сметка просто да не бъдат финансирани.

От икономическото министерство отрекоха разглеждането на проектите да се бави и обещаха да осигурят нужното финансиране, но през новия програмен период. Не е ясно обаче как точно ще стане това и дали кандидатите, които вече са одобрени, но няма да получат пари в този програмен период, ще трябва да подават документите си наново.

Според заместник икономическия министър Юнал Тасим все пак има вариант средствата да бъдат осигурени, а проблемът - изчистен. Около 90 млн. евро могат да се пренасочат заради отлагането на проекти като по "София тех парк" и газовата връзка със Сърбия, смята той. За подобно пренасочване на средства обаче е нужно и одобрение от Брюксел.

investor.bg

✓ Как и колко точно влияе икономическият растеж на ЕС върху българския износ?

Експортът към единния пазар ще се ускори, смята Десислава Николова от ИПИ

Тези дни решихме да проверим и измерим връзката между икономическия растеж в ЕС като най-голям пазар за износа на България, от една страна, и износа на страната за общия пазар, от друга. Логичните очаквания са, че колкото по-висок е растежът на икономиката на ЕС, толкова и износът на България за общия пазар би следвало да бъде по-голям, т.е. връзката между двата показателя би следвало да е правопрпорционална. Това се посочва в анализ на Десислава Николова, икономист в Института за пазарна икономика (ИПИ).

Другите два въпроса, на които потърсихме отговор, бяха:

1/ има ли известен лагов ефект в тази връзка, т.е. ако, например, ръстът на икономиката на ЕС се засили през първото тримесечие, това ще доведе ли до по-бърз растеж на износа от България за общия пазар през второто тримесечие?

2/ има ли причинно-следствена връзка от растежа в ЕС към износа на България за останалите страни-членки?

За целта построихме стандартен регресионен модел с една независима променлива - реален растеж на БВП в ЕС на годишна база, в който ръстът на износа на България за ЕС на годишна база съответно е зависимата променлива. За да проверим дали съществува лагов ефект, този модел впоследствие беше разширен с още една независима променлива, а именно – ръстът на икономиката на ЕС (на годишна база, сезонно некоригиран) за предходното тримесечие. Изследваният период е от първото тримесечие на 2008 година до третото тримесечие на 2013 година, а данните са тримесечни, т.е. включените наблюдения са 23.

Какво показаха резултатите от направения модел и приложените му тестове?

1/ Очаквано, наблюдава се силна правопрпорционална връзка между растежа на икономиката на ЕС и ръста на износа ни за този пазар. Коефициентът пред ръста на БВП в ЕС е положителен (7,3) и статистически значим. Т. е., ако растежът в ЕС се ускори с 1 процентен пункт през някое тримесечие, то той би бил придружен от ускоряване на ръста на износа на България за ЕС средно със 7,3 пр. пункта. Тази връзка се вижда, между другото, и без регресионен модел, а именно от високата положителна корелация между двете серии (икономически растеж на ЕС и ръст на износа на България за ЕС).

2/ Не се наблюдава лагов ефект от ръста на икономиката на ЕС върху износа на България – т. е. лаговата променлива не е статистически значима, което ще рече, че положителната връзка се отнася само за същото тримесечие. С други думи, ако ръстът на икономиката на ЕС се засили през 1-вото тримесечие на годината X, то и износът на България за ЕС ще се засили (само) през същото тримесечие.

3/ Статистическият тест за причинно-следствена връзка на Granger (Granger causality test) показва убедително, че причинно-следствената връзка тече от ръста в ЕС към растежа на износа на България, но не и обратно.

Това, което може да се обобщи, е, че ръстът на износа на България за ЕС реагира много бързо на икономическия растеж в ЕС - още в същото тримесечие. Коефициентът на реакция е доста висок (над 7), т.е. при относително слабо засилване на растежа в ЕС през някое тримесечие се наблюдава доста по-голямо засилване на растежа на износа на България към единния пазар. Предвид очакваното от ЕК ускоряване на ръста на европейската икономика от прогнозните 0,5% за 2013 до 1,4% през 2014 г., това би означавало (според нашия модел, ако грубо го приложим за годишни данни) средно засилване на ръста на износа ни за ЕС с 6,6 процентни пункта, т. е. ако миналата година износът ни за ЕС е нараснал с 9,1%, то през 2014 година би следвало да се ускори до близо 16%.

✓ Прогноза: Раздвижване на пазара на труда и стабилен ръст на заплатите през 2014 г.

Статистиката на Националния статистически институт (НСИ) показва, че по предварителни данни за последното тримесечие на 2013 г. броят на наетите лица намалява, а брутната заплата се увеличава.

За едно тримесечие броят на наетите се е свил с 2,5% (спрямо предходните три месеца), което означава, че между октомври и декември 2013 г. работещите на трудов договор са намалели с малко над 57 хиляди души. Основната причина за това може да се търси в сезонната заетост в туризма и земеделието и това се потвърждава от данните на НСИ – най-много са намалели заетите в икономическите дейности „Хотелиерство и ресторантьорство“ (-20%) и „Селско, горско и рибно стопанство“ (-9,4%).

Въпреки традиционното освобождаване на тези работници, сравнението със същото тримесечие на 2012 г. показва, че намалението на наетите е с 0,6%. Разликата идва основно от свиването на заетостта в преработващата промишленост, където са заети близо 22%. Пазарът на труда все още среща сериозни трудности и структурната безработица е факт, но сигналите са по-скоро положителни предвид сериозното забавяне на темповете на намаляване на заетите през изминалата година (преди година спадът е с 2,2%).

Заедно с намаляването на броя на наетите, НСИ отчита увеличаване на заплатите. През четвъртото тримесечие на 2013 г. средната месечна работна заплата се увеличава спрямо третото тримесечие с 4,7% до 828 лева. Най-много са се увеличили заплатите в икономическите дейности „Образование“ (14,7%), „Култура, спорт и развлечения“ (8,7%) и „Хуманно здравеопазване и социална работа“ (6,8%). Прави впечатление, че секторите с най-висок ръст на заплатите са държавно доминирани; в тези сектори традиционно отчетните заплати също са по-високи. Така, например, спрямо третото тримесечие на 2013 г. увеличаването на заплатите в периода октомври-декември 2013 г. (изчистени от бонуси) в обществения сектор е 7,5%, а в частния – 3,5% или над два пъти по-малко. Това донякъде затруднява изводите за ръста на заплатите в икономиката, още повече, че средната заплата изкуствено се повишава с намаляването на броя на наетите, тъй като най-много намалява заетостта при нискоквалифицираните работници, които имат най-ниски заплати. Все пак предвид забавянето на спада на наетите, през 2014 г. от Института за пазарна икономика (ИПИ) очакват раздвижване на пазара на труда и продължаващ бавен, но стабилен ръст на заплатите.

✓ Financial Times: Възстановяването на Еврозоната надмина всички очаквания

Възстановяването на Еврозоната надмина всички очаквания в края на миналата година, като усилени надеждите, че кризата в региона е свършила. Дори най-лошо засегнатите от кризата южни региони показват изненадващо силен растеж, пише Financial Times, цитиран от Фокус.

Борсовите индекси се покачиха, след като в петък стана ясно, че икономиката на блока отбелязва растеж в размер на 0.3%, при очаквани 0.1%. При това пазарите са засегнати от политическите безредици в Италия.

Възраждането на увереността в икономиките на еврозоната предполага процес на оздравяване, който започна с обещанието на президента на ЕЦБ Марио Драги „да прави всичко възможно“ за запазване на стабилността на еврото.